

Tillsammans möter vi framtidens behov

Delrapport 2019 - 2023

Samordnad utveckling god och nära vård

Innehåll

Förord.....	3
Målbild.....	4
Uppföljning av Gemensam plan för primär vård.....	4
Gemensamma stödsystem	11
Mätningar, berättelser och visualisering av resultatet	12
Diskussion och nästa steg.....	16

Förord

Med utgångspunkt i invånarnas vardag och levda liv sker arbetet att tillsammans möta framtidens behov hos länets invånare. Delrapporten du har i din hand är vår berättelse för att visa på några av de stegen på resan där vi tillsammans, många aktörer samverkar. Den beskriver hur Region Jönköpings län och länets kommuner tillsammans i samskapande med invånarna bygger förmåga och förutsättningar att möjliggöra för alla invånare att i högre grad ta ansvar för sin egen hälsa och att vård och omsorgens tjänster är personcentrerade, sammanhållna, förebyggande och samskapade. Primärvårdsnivån, regional och kommunal, utgör navet i en Nära vård.

Allt som beskrivs i denna rapport har skapats av och tillsammans med invånare, medarbetare, ledning och politiker, som tillsammans valt att agera målmedvetet för en omställning till Nära vård.

Jönköpings län ska vara bästa platsen att växa upp, leva, bo och åldras på. Genom samordnad utveckling vill vi gemensamt och i förstärkt samverkan nå målbilden för god och nära vård. Det innebär att vi sätter fokus på personen, platsen, de lokala behoven och förutsättningarna och utifrån det byggs stödsystem där vi arbetar smart och på bästa sätt tillvaratar våra gemensamma resurser. Målet med en gemensam plan för primärvård är att formulera och tydliggöra gemensamma områden i samverkan utifrån regionens dokument *Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård* och kommunernas dokument *Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård*. Utifrån vårt gemensamma "varför" och vad blir bäst för Esther, bygger vi relationer på individnivå som hjälper oss att bygga relationer mellan organisationerna. Vi skapar en gemensam plan för primärvård. Men det är inte planen i sig som gör resultatet utan det vi gör och de förutsättningar som skapas och följs upp i specifika mål och resultat. Vi tar höjd för det oväntade och agerar utifrån ständig förändring och investerar i tid för gemensamma mötesplatser. Vi vill på systemnivå skapa förutsättningar och stödsystem för att stärka invånarens hälsa för hela livet. Ge verksamheter och medarbetare förutsättningar till gemensamma lokala arbetssätt och stärkta samarbeten. Genom gemensam uppföljning skapa lärande, effektiva arbetssätt och rikta stöd och insatser. Tillsammans i samsyn samskapar vi resultat och förutsättningar för att möta framtidens behov. Vägen dit består av många steg i samma riktning.

Arbetet förutsätter en samverkans-struktur och -kultur, som verkar i ett jämbördigt partnerskap och som vilar på det gemensamma ansvarstagandet. Det betyder ett aktivt arbete där regionen och tretton kommuner gemensamt utvecklar arbetssätt och processer inom de gemensamma uppdragen. Stödstrukturer för denna samverkan behövs, liksom den relationella och tillitsfulla samverkan för att med invånarens fokus arbeta sömlöst. Detta på den lokala makronivån och mesonivån såväl som i mikrosystemen.

Anette Nilsson och Anneli Forsgren Samordnare Nära vård

Målbild

Utifrån gemensam målbild och riktning kan samsyn skapa agerande, påverka vad och på vilket sätt vi gör uppföljningar och lär tillsammans.

Arbetet sker tillsammans med samhällsaktörer och invånare. Riktade insatser för invånare med störst behov. Förflyttning från slutna till öppna insatsformer. Fokus på förebyggande ansats, proaktiv planering, egenvård och sammanhållen vård och omsorg. Tillgängliggöra en nära specialiserad vård, i sömlös samverkan med vårdcentral och kommunala insatser. Förskjutning från vård till hälsofrämjande insatser och förutsättningar för hälsa.

Uppföljning av Gemensam plan för primär vård

Samsyn och samverkan mellan region och kommuner är framgångsfaktor där en förstärkt samverkan omsätter Gemensam plan för primärvård i var dags arbete.

Nedan beskrivs kortfattat förflyttningen från 2019-2023 inom Nära vårds viljeinriktningar och målbild, samt i ledningssystem i samverkan. De förflyttningar som beskrivs konkretiserar omställningen på makro, meso och mikronivå och på vilka sätt uppföljning skett, med mätningar och berättelser eller genom rapporter. Sammanställningen gör inte anspråk på att utgöra en heltäckande bild av det som genomförts. Förflyttningarna redovisas enligt de strategiska viljeinriktningar som planen formulerar. Omställningen till Nära vård skapas genom en mängd olika ageranden, rörelser, utvecklings- och förbättringsarbeten som inte planeras fram centralt, utan uppstår bit för bit när aktörer, invånare, verksamheter, medarbetare, chefer och politik agerar i riktning mot "Bästa platsen att växa upp, leva och åldras på!" och Nära vårds kärnvärden i fokusförflyttningarna.

Utveckla personcentrerat arbetssätt, stärk kontinuitet och samordningen mellan huvudmännen: Personens samskapande och delaktighet. Patientkontrakt och Samordnad individuell plan för att främja delaktighet, kontinuitet, tillgänglighet och samordning.

Dokumenterad överenskommelse där det är tydligt vad patienten kan göra för sig själv och med hjälp av sina nätverk och vad hälso-och sjukvården tar ansvar för inom delarna:

- Sammanhållen planering
- Fast vårdkontakt
- Fast läkarkontakt
- Nästa steg

Förutsättningar/system som stödjer medarbetare i vardagen där det är lätt att arbeta personcentrerat och i samskapande.

Vad har hänt inom omställningen till Nära vård?	Vad fanns 2019?	Vad finns 2023?
Patientkontrakt med - dokumenterad överenskommelse i journalen - information till invånarna på 1177 - stödmaterial till medarbetare för införande och granskningsmall för lärande	Fanns ej	Infört i hela systemet. Uppföljning och lärande pågår. 800 000 dokumenterade överenskommelser sedan start.
Patientens kunskapsstöd delprojekt inom ramen för Patientkontrakt. Binder ihop professionens kunskapsstöd och patientens kunskapsstöd – Nära vård och kunskapsstyrning och sammanhållen planering på 1177-digital vy för Patientkontrakt Samverkan sydöstra sjukvårdsregionen	Fanns ej	Pilotprojekt pågår med tester och målsättning att arbeta fram en generell modell som underlag för vidare utveckling nationellt, som en del i sammanhållen planering på 1177-digital vy för Patientkontrakt.
Överenskommelse, Patientkontraktets delar i ex. Sammanhållen rehabiliteringsplan, genomförandeplaner och stödjande sökord i kommunernas dokumentationssystem.	Fanns ej	Fortsatt utveckling, påbörjat. Stödstrukturer i form av nätverk, superanvändare för rehabplan finns breddinfört i 13 kommuner, till stöd för dokumentation så att överenskommelse och sammanhållen plan säkras.
Individens kunskapsstöd, enligt IBIC, BBIC. Till stöd vad jag själv kan göra. Vad omsorg och vård gör, kontaktvägar och kontaktuppgifter till de som finns tillsammans kring den enskildes insatser, omsorg och vård.	Lokala stöd för respektive kommuns verksamhets-/dokumentationssystem. Samverkan på Höglandet.	Aktivt arbete i 13 kommuner med processledare IBIC som arbetat bl.a. med information på kommunernas webbsidor hur invånaren är delaktig i insatsers utformning, påverkar och kan hitta dessa kunskapsstöd.

Sömlös samverkan vid vårdövergångar med hjälp av digitala lösningar.	Fanns ej	Nytt arbetssätt breddinfört i hela systemet. Uppföljning och lärande pågår.
Utökade hembesök med olika kompetenser i samverkan kommun och Region för målgruppen barn.	Fanns ej	Nytt arbetssätt som är under spridning i länet med lokal anpassning.
Gemensamma flödesvandringar kommun och region.	Fanns ej	Genomförs flödesvandringar som följer Esthers hela vård- och omsorgskedja, exempelvis akutflödesprocessen.
Arbete med Peer (person med egen erfarenhet som resurs), Peer support och Recovery College	Ett långsiktigt arbete som startade 2010.	Arbetet och roller fortsätter utvecklas och finns i många verksamheter både inom kommun och region. Stöd att stärka fysisk och psykisk hälsa och förebygga ohälsa hos invånare och anhöriga.

Öka hälsofrämjande och förebyggande insatser: Riktat stöd till att främja hälsa och förebygga ohälsa.

- Gemensamt identifiera ohälsogap och ojämlik hälsa
- Tidig upptäckt och tidig insats, tjänsteutveckling och koncept som anpassas efter person, situation och behov
- Rehabilitering

Vad har hänt inom omställningen till Nära vård?	Vad fanns 2019?	Vad finns 2023?
Länsbarometer. Läget i länet med uppdaterad data kring länets invånare – framtagen inom regionen i samverkansuppdrag mellan Regional utveckling och Folkhälsa och sjukvård.	Fanns ej	Aktörer har tillgång till delad data. Data på regional, länsnivå och lokal nivå kan följas för att utveckla det vi gemensamt ansvarar för. Visualiseringen av resultat kan ses, ägas och tolkas tillsammans.
Standardiserad föräldrautbildning för att öka jämlika förutsättningar.	Fanns ej	Infört i länet på samtliga familjecentraler
Hälsocenter	Fanns i en av länets kommuner.	Finns i samtliga av länets kommuner
Familjecentraler	Fanns 20 Familjecentraler	Finns i samtliga av länets kommuner, 23 st, och når 100% av barnen 0-6 år. Undantagsvis ngn familj som avböjer BVC.
Hälsan spelar roll	Fanns ej	Nationell samordning i sydöstra, genom Sektion folkhälsa och Kommunal utveckling. En metod för att främja och bidra till hälsosamma levnadsvanor för

		personer med beviljad LSS-insats. https://halsanspelarroll.se/
Lärandeseminarier som stödjer tjänsteutveckling och koncept för bland annat främjande mötesplatser som anpassas efter lokala aktörer samt situation och behov.	Fanns ej.	Bästa platsen att växa upp på, genomförd uppföljning 2023. Bästa platsen att åldras på anslutna till lärande nätverk för Äldrevänligt samhälle (WHO). Se bifogad årsrapport.
Generisk modell för rehabilitering	Under framtagande nationellt	Implementerad modell för kommunikationsvägar där invånarens rehabiliteringsplan och dokumenterad överenskommelse ska följa patienten genom hans hela rehabiliteringskedja. Intensiv hemrehabilitering (IHR) övergått från projekt till infört arbetssätt i flera kommuner.
Folkhälsoenkät	Fanns för åldrarna 16-84 år Undersökningen Hälsa på lika villkor (HLV). Sedan 2016 genomförs HLV vartannat år, med undantag av en extra omgång under 2021 med anledning av pandemin. Dessförinnan genomfördes undersökningen varje år.	Hälsa på lika villkor, enkät till åldrarna även 85 år och äldre
TSI – tidiga samordnade insatser	Ett brett spektrum av åtgärder och insatser.	Utvärdering genomförd av extern författare på uppdrag av några av länets kommuner i syfte att utveckla tidiga samordnade insatser.
Elevhälsocentral – som fortsättning på familjecentral	Fanns ej	Pilotarbete med test pågår tillsammans med Jönköpings kommun. Rapport över TSI (Tidiga samordnade insatser) på uppdrag av några av länets kommuner i syfte att utveckla tidiga samordnade insatser i länet.

Illustration: SKR [Att driva omställning nära vard.pdf \(skr.se\)](https://skr.se/att-driva-omstallning-nara-vard.pdf)

**Ökad tillit som leder till samsyn i agerande mellan huvudmännen – stärk samverkanskulturen:
Omsätta överenskommelserna, såsom exempelvis;**

- Överenskommelse om samverkan för trygg och säker utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Jönköpings län
- Överenskommelse om samverkan för trygg och säker vård och omsorg, bakre läkarstöd och specialiserad vård finns tillgänglig när den behövs
- Samarbetsavtal medicinsk samverkan och läkaruppdrag i primär vård.
- Kunskapsbaserade beslutsstöd: Fakta, Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp (PSVF), Vård och insatsprogram (VIP).
- Överenskommelse om samverkan mellan kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköpings län kring barns och ungas psykiska, sociala och fysiska hälsa
- Överenskommelse kring samverkan gällande vård och stöd för personer med riskbruk, missbruk och beroende mellan kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköping.
- Gemensam utveckling av Palliativ vård: Var man än bor eller vistas i länet ska samtliga länsinvånare med komplexa symtom eller vars livssituation medför särskilda behov, ha jämlik tillgång till palliativ vård dygnet runt.
- Samverkan inom läkemedelsområdet

Vad har hänt inom omställningen till Nära vård?	Vad fanns 2019?	Vad finns 2023?
Översyn av befintliga avtal och överenskommelse och revidering i viljeriktning Nära vård.	Uppdrag att genomföra detta och arbete påbörjat.	Genomförd översyn och revidering samt plan för årlig översyn av överenskommelser enligt Reko och strategigrupperns ansvar för uppföljning.

Överenskommelse Samverkan och samordning vid vård och omsorg i hemmet.	Fanns ej.	Beslutad, och med fördjupande beskrivning Arbetsätt för målgruppen sköra, mest sjuka äldre, samt Fördjupad beskrivning arbetsätt för målgruppen barn.
Regelbokens utformning för att stödja omställningen till Nära vård	Regelboken påbörjade att utformas för att stödja omställningen till Nära vård	Regelboken fortsätter utformas för att stödja omställningen till Nära vård. Särskilda satsningar ex sköra äldre identifieras genom riskbedömningsverktyg och de personer som identifieras säkras att de har ett Patientkontrakt.
Förstärkt samverkan med utökad första linjen för barn och ungas psykiska hälsa Barn och ungdomshälsan utökas med ytterligare ett ben för barn som har fått diagnos och behöver medicinskt stöd från läkare. En begränsad målgrupp flyttas från BUP för att få vård på primärnivå med stöd av specialistvården.	Fanns ej.	Nytt arbetsätt infört
Kunskapsstyrning och personcentrerade sammanhållna vårdförlopp. Vård- och insatsprogram.	Lokala medicinska programgrupper (MPG), processgrupper och fakta grupper. Kommunala representanter i relevanta Fakta-grupper/arbetsgrupper.	Enhetlig process för etablering av länsgemensamma programområden (LPO) och tillämpning av kunskapsstöd och gemensam planering av kompetensutveckling för medarbetare. Realisering pågår.
Gemensam utveckling av Palliativ vård	Utredningar genomförda och gemensam vilja att utveckla en mer jämlik palliativ vård i länet.	Gemensam handlingsplan som antagits politiskt, i genomförande.
Arbetsätt för proaktiv samverkan med patientnämnden kring patientklagomål	Fanns ej	Samverkansrutiner finns och fördjupas. Länk Patientnämnden
Läkemedel	God samverkan samt överenskommelser inom läkemedelsområdet	Läkemedelsplan som främjar patientsäkerhet och ökar patientinvolvering framtagen av forskare Malin Holmqvist. Chefläkare med fokusområde Nära vård - patientsäkerhet vid vårdövergångar. Kliniska apotekare i flera kommuner

Under perioden har också revision genomförts, se rapporterna: [Granskning av omställningen till en god och nära vård \(rjl.se\)](#) samt [samverkan-i-hemsjukvården-uppdaterat-jan-23 \(5\).pdf](#)

Arbetet med Förstärkt lokal samverkan och Ramverk för lärande uppföljning (nationell pilot) påbörjades under 2022 och går i linje med slutsatserna i revisionsrapporterna. Fortsatt arbete för att:

- säkerställa att uppföljning av samverkan i hemsjukvården genomförs lokalt
- säkerställa att samarbetsformer för samverkan i hemsjukvård finns mellan vårdcentraler och kommun
- säkerställa att samverkande parter har kännedom och tillgång till stöd för att genomföra systematisk uppföljning av samverkan i hemsjukvården

Utveckling av arbetssätt över organisationsgränser med stöd av digitalisering: Stöd till kompetensförsörjning, utbildning samt fortbildning.

- Gemensam kompetensförnyelse ur ett medarbetarperspektiv ”Jag får det stöd jag behöver på det sätt jag önskar när jag behöver det”.
- Primärvårdsbaserad forskning
- Samordnad utveckling av mobila och digitala vårdformer och tjänster

Vad har hänt inom omställningen till Nära vård?	Vad fanns 2019?	Vad finns 2023?
Gemensam plan för kompetensutveckling som en del i gemensam plan för primärvård. Uppföljning med rapport.	Fanns ej	Finns nu och realisering pågår. Genomför utbildningar kopplat till kunskapsstöd såsom: Teamutbildning palliativ vård, Svårläkta sår (pilot), Att ge stöd till goda levnadsvanor m.fl. Instruktörsutbildningar ViSam, Metodikum-instruktör, utbildningsinsatser knutet till framtagna eller reviderade överenskommelser etc
Samverkan med patientorganisationer genom lärande nätverk och dialogforum med fokus på omställningen till Nära vård	Fanns ej	Pågår
Forum Geriatrikum		Regelbundet genomförs öppna, digitala föreläsningar.
E-hälsost strategi antagen i Reko.	Fanns ej	Framtagen och beslutad 2023.
Samverkans yta för forskning Nära vård: Region Jönköpings län, Kommunal utveckling,	Fanns ej	Har startat och är under uppbyggnad. Några exempel pågående forskningsprojekt i regionen: SAFE-studien. Följeforskning av Hälsocenter, TSI Samverkansforskning.

Hälsö högskolan, Jönköping Academy		Forskning om anhörigstöd, stödinsatsers utformning för yngre personer med demenssjukdom, Boendestöd.
Förstärkt samverkan kring framtidens medarbetare rustade för Nära vård	Fanns ej	Samverkan lärosäte JU, som antagit fokusområde Nära vård, utvecklar kursutbud för nuvarande och framtidens medarbetare om Nära vård.

Gemensamma stödsystem

- Vi agerar utifrån gemensamma budskap, enkla regler och principer: Storytelling, kommunikation.
- Vi arbetar efter evidens och väl beprövade kvalitetutvecklingsmetoder: Kunskapsstyrning
- Lärande nätverk och coaching i samverkan region och kommun: Bästa platsen.

Mötesplatser och dialoger har skett vid flertal tillfällen, exempelvis vid Kommunalt forum, som haft temat Nära vård, Digitalisering och nya arbetssätt samt Invånarens berättelse. Ett sätt att agera utifrån gemensamma budskap och "tre enkla regler" är att vid respektive huvudmans forum agera tillsammans och bjuda in så att vi talar *med* varandra, och inte *om* varandra. Samtalet och agerandet handlar om gemensamt ansvar för att stödja gemensamma invånare, och mindre av "våra eller era patienter och brukare". Inom regionen är Nära vård ett återkommande tema vid olika mötesplatser ex. storgrupp sjukvård som är en unik mötesplats där möts verksamhetschefer från både specialiserad vård och primärvård både offentliga och privata aktörer och systemledning. Nära vård är också en naturlig del vid andra forum för verksamhetsuppföljning där ledning möter respektive verksamhetsområde.

Vad har hänt inom omställningen till Nära vård?	Vad fanns 2019?	Vad finns 2023?
Toppledarprogram – Region och kommundirektörer, initierat av Regiondirektör. Målet är att utifrån ett ledningsperspektiv skapa bättre förutsättningar för ett bra liv, hälsa, god vård, kostnadseffektivitet och en god arbetsmiljö.	Fanns ej.	Programmet stödjer gemensamma utvecklingsåtgärder i regionen och i kommunerna, och ska pröva nya arbetssätt genom försöksverksamhet i mindre skala där man kan ta vara på varandras gemensamma resurser och kompetenser. Centralt för arbetet är de socioekonomiska utmaningarna i länet. Finns med i rapporten för att främja försöksverksamhet. <i>"Regeringen beslutade den 3 november 2021 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att främja försöksverksamheter i kommuner och regioner. Syftet med försöksverksamheterna ska vara att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera de samhällsutmaningar som de står inför"</i>
"Bästa platsen att växa upp, leva och åldras på" utvecklingsplattform där team från kommuner och region	Fanns ej	Finns nu och fortsätter att utvecklas. Arbetet utgår ifrån beprövade kvalitetsutvecklings metoder. Lokala förbättringsarbeten görs av team inom

arbetar tillsammans med förbättringar.		olika förbättringsområden och får stöd av coacher.
Ledningsstöd och att bära ramberättelsen om Nära vård och samverkan. Återkommande punkt på agendan vid strategiska mötesplatser med alla chefer	Fanns ej	Infört på flertalet mötesplatser för chefer
Koncept för att bära ramberättelsen Nära vård för att öka hastighet i omställningen genom förståelse för varför, vad och hur. Ett verktyg i ledarskapet.	Fanns ej	Framtagen modell/verktyg finns för storytelling, story-doing och storyboard: Att bära och äga berättelsen om Nära vård. Två verksamhetschefer, en från region och en från kommunal hälso- och sjukvård har deltagit och medverkat på SKR:s Berättarstudio för Nära vård.
Kommunikation om pågående arbeten		Kommunikation sker på webbplatserna: https://utveckling.rjl.se/ https://folkhalsaochsjukvard.rjl.se/ https://kommunalutveckling.nu/ Olika målgrupper nås via olika nyhetsbrev om Bästa platsen, Gemensam kompetensutveckling samt det gemensamma arbetet.
Organisation för införande och uppföljning av kunskapsstöd för profession och invånare/patient.	Faktagrupper fanns med regiongemensamma kunskapsstöd	Nationella kunskapsstöd med länsgemensamma tillägg och Länsgemensamma programområden (LPO) Organisation sammankopplas med kompetensutvecklingsstruktur för lärande i samverkan.

Mätningar, berättelser och visualisering av resultatet

Kommunikation av uppföljning och återkoppling av det gemensamma resultatet i omställningsarbetet är viktigt. Resultatet ska kunna ses och ägas och tolkas tillsammans hos makro, meso och mikro. Resultat för Esther, medarbetare och system. Uppföljningen syftar till att stödja vårt gemensamma ansvar att:

- Hälso- och sjukvården bör ställa om så att primärvården är navet i vården och samspelar med annan hälso- och sjukvård och med socialtjänsten
- Målet med omställningen av hälso- och sjukvården bör vara att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan
- Patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och med preferensen att en effektivare användning av hälso- och sjukvårdens resurser ska kunna uppnås

Vad har hänt inom omställningen till Nära vård?	Vad fanns inte 2019?	Vad finns 2023?
Gemensam målbild 13 kommuner och Region Jönköpings län	Fanns ej	Finns nu och fortsätter fördjupas. En av de viktiga delarna i omställningen i den förstärkta samverkan är att synliggöra grad av samsyn för att främja agerande

<p>Politiskt beslutat dokument "Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård 2020-2030".</p> <p>Omställningen är integrerad i befintligt ledningssystem inom Regionen. Beskrivs i budget verksamhetsplan och flerårsplan. Följs upp i Stratsys, Regelboken utformas för att stödja omställningen till Nära vård.</p>	<p>Fanns ej</p>	<p>Finns nu och är vägvisare till budget och verksamhetsplan på lång sikt.</p> <p>Omställningen är integrerad i befintligt ledningssystem och uppföljningssystem. Fortsätter utvecklas</p>
<p>Politiskt beslutat dokument om "Tillsammans möter vi framtidens behov av främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård"</p> <p>Omställningen omsätts i 13 kommuners ledningssystem och skrivningar om Nära vård i verksamhetsplaner och flerårsplaner såsom Äldreomsorgplaner, lokalförsörjningsplaner, kompetensförsörjningsplaner.</p>	<p>Gemensamma politiska forum och tjänstemannaforum. Avtal och överenskommelser.</p>	<p>Finns nu och är vägvisare inför gemensamma prioriteringar i kommuners arbete, samt kommun-gemensamma arbeten genom Kommunal utveckling.</p> <p>Kommundirektörerna har under 2023 beslutat att ta det samordnande ansvaret som krävs av den statliga utredningen Nära vård och dess intentioner. Detta för att skapa tvärssektoriella arbeten i varje kommun, tillsammans med andra kommuner och tillsammans med regionen.</p>
<p>Gemensam plan för primärvård, omställningen integrerad i befintligt ledningssystem i samverkan med region och kommuner, Reko, där samtliga forum i ledningssystem har mål och aktivitetsområden.</p>	<p>Fanns ej</p>	<p>Finns nu och realisering pågår. Görande konkretiseras i Gemensam handlingsplan för Ledningssystem i samverkan och beskriver på vilket sätt och när mål och aktiviteter följs upp inom för Förebyggande insatser/hälsofrämjande och tidiga insatser, Nära vård och Insatser för mest utsatta/mest sköra.</p>
<p>Gemensam plan för kompetensutveckling, som en del i gemensam plan för primärvård.</p>	<p>Fanns ej</p>	<p>Finns nu och realisering pågår.</p>
<p>Ramverk för lärande uppföljning där data ägs och tolkas gemensamt.</p>	<p>Fanns ej</p>	<p>Indikatorer från gemensamma avtal och överenskommelser, realisering pågår med framtagande av dashboard som samskapas med lokala forum på primärvårdsnivå (vårdcentral och kommun), pågående arbete.</p>
<p>Stödsystem för utveckling av mötesplatser kommun och region "förstärkt lokal samverkan".</p>	<p>Fanns ej</p>	<p>Finns nu realisering pågår. Se bilaga: Förstärkt lokal samverkan i primär vård som nav, se bilaga delrapport 2023. Strukturerade lokala mötesplatser</p>

		mellan vårdcentralchefer och chefer inom kommunal hälso-och sjukvård och socialtjänst
Länsbarometern – läget i länet med uppdaterade data kring länets invånare – framtagna i samverkans-uppdrag mellan regional utveckling och Folkhälsa-och sjukvård	Fanns ej	Finns nu publicerad på webben och har använts i olika forum ex politiker inför budgetplanering 2024

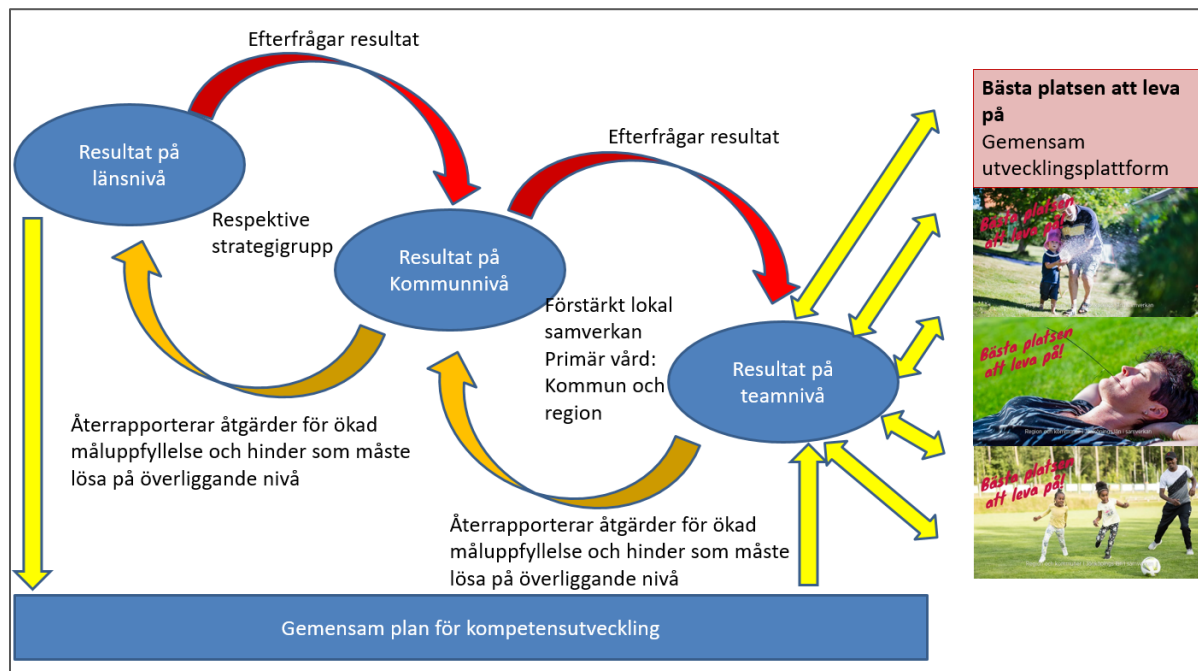

Illustration: Hur gemensam uppföljning och återkoppling syftar till att leda till systemets lärande genom att följa resultat på länsnivå/makro, per geografisk kommun/meso, samt i teamet kring målgrupp/i mikrosystemen (medarbetare och invånare). Identifierade förbättringsarbeten ges stöd genom coacher och stöd i förbättringsarbete i Bästa platsen med lärandeseminarie. Identifierade gemensamma kompetensutvecklingsbehov som kanaliseras i Gemensam plan för kompetensutveckling.

Hur har vi arbetat tillsammans under dessa 5 år som samordnare för omställningen till Nära vård?

- Hur riggar man för storskalig systemförändring?
- Hur skapar man förutsättningar för förstärkt samverkan?
- Hur tar man roll som systembärare?
- Hur bidrar man till den större berättelsen och skapar förutsättningar för alla involverade att hitta sin berättelse och sin del i helheten?

Frågorna är många och detta är vårt personliga bidrag, i rollerna som samordnare i Regionen och kommunerna, kring vårt lärande.

Det är många insikter och lärdomar som vi skulle vilja dela med oss av men vi har valt att göra en kortare summering.

- Vikten av att ha politiskt beslutade framtidsstrategier för att möta framtidens behov av hälsa, vård, omsorg och skola. Politiker var snabba inom både Regionen och kommunerna att fatta beslut om framtidsstrategier. Dessa framtidsstrategier har varit utgångspunkt för omställningsarbetet i länet.
- Skapa förutsättningar för visionsbygge med tydligt; Varför, som bryts ner i målbilder och handlingsplaner. En viktig utgångspunkt för oss var att arbetet skulle integreras i befintliga ledningssystem och vår samverkan ta sin utgångspunkt i "Vad är viktigt för Esther?"
- Visioner, målbilder och strategiska dokument i sig gör inte skillnad. Men processen när de arbetas fram hjälper till att facilitera och synliggöra grad av samsyn. När vi har samsyn så blir genomförandekraften större, då vi kan fokusera på att "göra" och om det då är medarbetare som undrar varför och vem som tagit detta beslut, så har det varit hjälpsamt för oss att återkoppla till dessa visioner, målbilder och strategiska dokument.
- En insikt som vi gjorde under detta arbete var att Regionen behöver göra sin del och kommunerna behöver göra sin del och sedan möts vi i den förstärkta samverkan som beskrivs i "Gemensam plan för primärvård". Inom ramen för "Gemensam plan för primärvård" har utveckling av gemensam plan för kompetensutveckling, förstärkt lokal samverkan och ramverk för uppföljning blivit viktiga hörnstenar.
- Vi agerar oss in i ett nytt sätt att tänka. Vi har arbetat parallellt med framtagande av planer samtidigt som vi testat nya arbetssätt detta har bidragit till att vi har hållit hastighet i omställningsarbetet och inte fastnat i "planarbetet" och väntat med att göra. När vi ser tillbaka på dessa fem år ser vi hur olika initiativ fogats samman längs vägen. På så sätt har arbetet haft en agil process där vi gjort och lärt längs vägen.
- Vikten av ledningens engagemang. Högsta ledning för Regionen och kommunerna har tagit gemensamt ansvar för att skapa förutsättningar för omställningsarbetet. Exempelvis har Regiondirektör initierat ett toppledarprogram för högsta ledning där fokus varit Tillsammans för länets invånare med målsättning att Jönköpings län ska vara bästa platsen att leva på.
- Mötesplatser har varit centralt och avgörande för att få "fäste". Alla medarbetare som berörs behöver få möjlighet att reflektera och finna sina egna drivkrafter för att vilja bidra till förändrade arbetssätt. Nya arbetssätt och insikter har växt fram i öar som fogats samman och utvecklats över tid. Att arbetet integrerats i befintliga ledningssystem inom Region och kommuner samt i det gemensamma ledningssystemet för 13 kommuner och Region Jönköpings län Reko har varit en framgångsfaktor som bidragit till att omställningsarbetet har fått fäste på både makro, meso och mikrosystemnivå samtidigt.
- Som samordnare har vi haft regelbundna avstämningar varje vecka. Vi har tagit roll som mellanrumsledare och verkat i gränsgångarroller. Konkret har detta inneburit att vi skapat förutsättningar för olika medarbetare att samverka över organisatoriska gränser och att vi samordnat initiativ för att bygga ett stödsystem, där personer från kommun och region har samverkat i par, för omställningen. Vi har haft närhet till högsta ledning och politiker och agerat tillsammans på många mötesplatser på både makro- och mesonivå.
- Våra egna drivkrafter och värderingar har varit samstämda i vår strävan efter att göra skillnad på riktigt och bidra till att invånarna i Jönköpings län kan leva livet bäst möjligt och att de upplever att Jönköping är bästa platsen att leva och bo på.
- SKR:s mötesplatser och stöd har varit en viktig del där vi också delat med oss av nya arbetssätt och lärande.
- Vänskapen som utvecklats genom samverkan har också bidragit till arbetsglädje och energi

Diskussion och nästa steg

Vad blir då viktigt för nästa steg? Nära vård är inte en organisationsförändring där lösningen finns inuti ett hälso- och sjukvårdssystem, utan aspirerar på det hållbara samhället där alla invånare ska kunna få förutsättningar för en god hälsa genom hela livet. Benämningen färdplan i den nationella utredningen God och Nära vård visar att aktörerna behöver ha förutsättningar till omställning och mandat att agera på förändringar i omvärld och behov.

Kommande förändringar vi vet är exempelvis Hållbar socialtjänst (SoU 2020:47) med förslag på ny socialtjänstlag, som förväntas träda i kraft 1 juli 2025. Lagförslagen bygger på områden som skapar förutsättningar för en hållbar socialtjänst, vars lösningar inte heller bor inuti ett socialtjänstsystem. Områden i lagförslaget: förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering, kunskapsbaserad socialtjänst och insatser till enskilda (med eller utan behovsprövning) och ett stärkt barnrättsperspektiv.

Med insikten att ur invånarperspektiv ”blir era delar min helhet” är en omställning, förflyttning och ett arbete som kräver stärkta samarbeten. Fokusförflyttningarna i Nära vård omfamnar samma riktning som en ny socialtjänstlag. Dessa tillsammans med andra pågående förändringar, skapar utvecklingslinjer som stärker varandra i sina intentioner i gemensam riktning och kraft. De understryker tillsammans behovet av nya arbetssätt och nya sätt att ge tjänster som växer fram i samskapande med målsättning att stödja invånare där deras resurser och egenkraft tas tillvara. Vår gemensamma insikt och vårt ansvar har vi både för målgrupper vi redan når, men också för de invånare vi idag *inte* når – vare sig var för sig eller gemensamt.

Nationella mätningar och regionala uppföljningar visar att ojämlikhet mellan grupper kräver mer och tidigare och riktade insatser. Nationella uppföljningar visar också att takten och kraften i omställningen behöver öka. Nationella uppföljningar av Socialstyrelsen, IVO – inspektionen för vård och omsorg, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys och SKR visar att verktygen för uppföljning av effekter och kvalitet för invånaren behöver utvecklas som belyser förflyttningen till en Nära vård. Demografisk utveckling gör att de beskrivna behoven behöver mötas med nya arbetssätt, med befintliga resurser.

I det strategiska arbetet vid de lokala mötesplatserna i makro, meso och mikrosystem blir det viktigt att utgå från lokala behov – den Nära vården är ”plats-byggd”.

Nära vård Gemensam plan för primär vård
<https://skr.se/skr/halsasjukvard/utvecklingav/erksamhet/naravard/gemensamplanprimarvard.69557.html>.

Ramverk för lärande uppföljning av Nära vård
<https://skr.se/skr/halsasjukvard/utvecklingav/erksamhet/naravard/uppfoljning/ramverklara/ndeuppfoljning.69776.html>

Bilagor:

Förstärkt lokal samverkan

Årsrapport Bästa platsen att åldras på

Handlingsplaner Ledningssystem i samverkan